

Journal of Children's

LITERATURE & LANGUAGE
EDUCATION

Investigation of "Ökkeş" Children's Novel Series in terms of Vocabulary and Vocabulary Teaching*

Ramazan ASLAN**, Demet SANCI UZUN***

Abstract. This study aims to determine the lexical level of Muzaffer İzgü's children's novel series Ökkeş and its compatibility with the learning objectives related to vocabulary in the 2022 Turkish Language Curriculum. The vocabulary elements of the ten books comprising the Ökkeş series were classified after removing inflectional suffixes and analyzed in their root and stem forms. Numerical data related to the classified vocabulary elements were presented and explained through tables and figures. For the comparison of the lexical level of the Ökkeş series with other books in the field of children's literature, Bayram Baş's study, which includes 368 children's books, was utilized. The findings of the comparison revealed that the lexical level of the Ökkeş series is on par with other books written in the field of children's literature. The evaluation of the Ökkeş series based on the Turkish Language Curriculum showed that the series largely meets the vocabulary learning objectives outlined in the curriculum and is suitable as a reading material for schools.

Keywords: Vocabulary, vocabulary teaching, children's literature, Muzaffer İzgü, Ökkeş.

How to cite: Aslan, R., & Sancı Uzun, D. (2024). "Ökkeş" çocuk romanı serisinin söz varlığı ve sözcük öğretimi açısından incelenmesi. *Journal of Children's Literature and Language Education*, 7 (2), 279-303.

* This article was produced from master's thesis titled Vocabulary of Muzaffer İzgü's Children's Novel Series Named Ökkeş and Its Suitability for Vocabulary Acquisitions in the Turkish Course Curriculum.

** Çözüm College, Rize, Türkiye;
ramazanaslan5359@gmail.com

*** Recep Tayyip Erdoğan University, Faculty of
Education, Turkish and Social Sciences Education,
Rize, Türkiye; demet.sanciuzun@erdogan.edu.tr

"Ökkeş" Çocuk Romanı Serisinin Söz Varlığı ve Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi*

Ramazan ASLAN**, Demet SANCI UZUN***

Öz. Bu çalışma, Muzaffer İzgü'nün Ökkeş adlı çocuk romanı serisinin söz varlığı düzeyini, eserlerin söz varlığı açısından Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2022) bulunan kazanımlara uygunluğunu tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Ökkeş adlı çocuk romanı serisini oluşturan on kitabın sahip olduğu söz varlığı unsurları çekim ekleri silindikten sonra kök ve gövde hâleriyle kodlanarak sınıflandırılmış; sınıflandırılan söz varlığı unsurlarına ilişkin sayısal veriler tablo ve şekiller aracılığıyla ifade edilip açıklanmıştır. Ökkeş serisinin söz varlığı düzeyinin, çocuk edebiyatı alanında yazılmış diğer kitaplarla karşılaştırılmasında Bayram Baş'ın 368 çocuk kitabıyla oluşturduğu çalışmadan yararlanılmıştır. Karşılaştırma sonucunda elde edilen bulgular, Ökkeş serisinin söz varlığının çocuk edebiyatı alanında yazılmış diğer kitapların seviyesinde olduğunu göstermiştir. Ökkeş serisinin Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre değerlendirilmesi sonucunda serinin öğretim programındaki söz varlığı kazanımlarını büyük ölçüde karşıladığı ve kitap serisinin okullarda okutulabilecek düzeyde bir okuma materyali olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Söz varlığı, sözcük öğretimi, çocuk edebiyatı, Muzaffer İzgü, Ökkeş serisi.

* Bu makale "Muzaffer İzgü'nün Ökkeş Adlı Çocuk Romanı Serisinin Söz Varlığı ve Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki Söz Varlığı Kazanımlarına Uygunluğu" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Çözüm Koleji, Rize, Türkiye; ramazanaslan5359@gmail.com

*** Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Rize, Türkiye; demet.sanciuzun@erdogan.edu.tr

1. Giriş

İnsan; yaşamında çok önemli olan dili doğuştan getirmez (Günay, 2013), sahip olduğu yetiyle dili edinir ve zaman içinde geliştirir. Bu açıdan çocukluk dönemi, bir toplumun kimliğini oluşturan dilin gelecek nesillere aktarılabilmesi ve bireyin dil gelişimi için önemli bir süreçtir.

Bireylerin dünyaya geldikleri andan itibaren kazanmaya başladığı temel dil becerileri çevresiyle kurduğu iletişimin anahtarıdır. Çocuğun okul öncesi dönemde iletişim kurarken kullandığı dil becerileri dinleme ve konuşma ile sınırlıyken, çocuk okul döneminden itibaren okuma ve yazma becerisini de kullanmaya başlar. Çocuklar dil becerilerini kullanırken ana dillerinin söz varlığı birikiminden ne kadar yararlanırlarsa kendilerini ifade etme, okuduklarını ve dinlediklerini anlama bakımından o kadar başarılı olurlar. Çocukların ana dillerinin söz varlığı birikimini kazanması okul öncesi dönemde, aile ortamında başlar. Okul döneminden itibaren de derslerdeki etkinlikler ve arkadaş çevreleri aracılığıyla gelişmeye devam eder. Çocuklara bu süreçte dil becerilerini kullanabilecekleri ortamların ve etkinliklerin sunulması ile dil gelişiminin önemli bir basamağı olan ana dilinin söz varlığını kazanmaları sağlanabilir (Yardelen, 2019).

Baş (2010) çocukların ailelerinden, çevrelerinden ve okul ortamından gelişigüzel şekilde edindikleri söz varlığı unsurlarının arasında ana dillerindeki en eşsiz örneklerle rastlamanın güç olduğunu belirterek çocuk edebiyatı ürünlerinin çocuklara ana dillerinin söz varlığı zenginliklerini kazandırmadaki önemine vurgu yapar. Okuma becerisiyle bireyin hayatındaki yeri artan kitaplar zihinsel, ruhsal ve dilsel gelişimin temel araçlarından birisi olarak kabul edilmektedir. Kitap okuma alışkanlığı çocukluk döneminde kazanılmaktadır. Çocukların belirli bir yaştan itibaren kitaplarla tanıştırılması, henüz okuma becerisine sahip değilken onlara kitaplar okunması, okuma becerisini kazandıktan sonra kitap okumaları için teşvik edilmesi onların ilerleyen yaşlarında kitap okuma kültürünü kazanmalarını sağlayacaktır. Böylece bireylerin hem çocukluk hem de yetişkinlik dönemlerindeki dil becerileri ve söz varlığı gelişim gösterecektir (Anaz, 2018).

Çocuk kitapları, çocukların ana dillerine yönelik duyarlılıklarını artıran, söz varlığını zenginleştiren ve dili en iyi biçimde kullanmalarını sağlayan materyallerdir. Bu nedenle çocuk kitaplarının toplumun kültürel yapısını ne kadar yansıttığı, dilin incelikli yapısından ne kadar yararlandığı ve söz varlığı açısından ne düzeyde olduğu daha önemli hâle gelmektedir (Yıldırım Bilgen ve Nurlu, 2017).

Çocukların karşılaştıkları ortamlar söz varlıklarının istenilen düzeye gelmesini sağlamayabilir. Bu noktada çocuk edebiyatı ürünlerinin çocukların ana dilinin söz varlığı birikimini aktarmadaki rolü başlar. Bu nedenle çocuk edebiyatı alanında yazılmış kitapların söz varlığı açısından zengin olması gerekmektedir. Kitapların söz varlığı düzeyini ortaya koyarak çocuklara okutulacak kitap tercihleri konusunda eğitimcilere ve ebeveynlere yardımcı olduğundan çocuk edebiyatı eserlerinin söz varlığıyla ilgili yapılacak çalışmalar önemlidir. Çalışma çocuk kitaplarının söz varlığı gelişimindeki önemi üzerine

oluşturulmuştur. Bu amaçla Muzaffer İzgü'nün "Ökkeş" isimli çocuk kitabı serisinin söz varlığı düzeyinin ne olduğu ve Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki (2022) söz varlığı kazanımlarına uygunluğu araştırılmıştır.

Muzaffer İzgü, çocuk edebiyatı alanında kaleme aldığı eserlerde çocukları hem dilsel hem de eğitsel yönden geliştirmeyi amaçlamıştır. Muzaffer İzgü'nün eserlerini eğitsel yönden inceleyen çalışmalar (Pekaslan Özdaş, 2018) literatürde daha fazla yer almaktadır. Çalışma, yazarın dil ve anlatım özelliklerini ortaya koymasından önem taşımaktadır. "Ökkeş" isimli çocuk kitabı serisinin seçilmesinin nedeni yazarın yetişkin edebiyatından çocuk edebiyatına geçişinin "Ökkeş" serisiyle başlaması ve o döneme ait en bilinen çocuk kitabı serisi olmasıdır.

Söz varlığı alanında yapılmış çalışmaların büyük çoğunluğunda ortaya çıkarılan verilerin sadece kendi içinde değerlendirildiği görülmektedir. Söz varlığı düzeyi araştırılan bir kitabın objektif bir açıdan değerlendirilmesi için çalışmadan elde edilen verilerin söz varlığı alanında yapılmış diğer çalışmaların verileriyle karşılaştırılması gerekmektedir. Çalışmada, Ökkeş serisinin söz varlığı ile ilgili elde edilen veriler, Baş'ın (2006) 500.000 kelimedenden oluşturduğu söz varlığı havuzundaki verilerle karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın bu yönüyle söz varlığı alanında yapılacak diğer çalışmalara örnek teşkil etmesi beklenmektedir. Çalışma Ökkeş serisinin söz varlığını tespit ettikten sonra çocuk edebiyatı alanındaki eserlerin söz varlığıyla karşılaştırması ve eğitimle ilişkilendirerek Türkçe Öğretim Programı'ndaki (MEB, 2022) söz varlığı kazanımları doğrultusunda değerlendirmesi açısından önemlidir.

Çalışma Muzaffer İzgü'nün "Ökkeş" isimli çocuk kitabı serisinin çocukların söz varlığını geliştirme bakımından düzeyini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki soruların cevabı bulunmaya çalışılmıştır:

1. "Ökkeş" isimli çocuk kitabı serisi hangi söz varlığı unsurlarına sahiptir?
2. "Ökkeş" isimli çocuk kitabı serisi farklı söz varlığı kullanımı bakımından ne düzeydedir?
3. "Ökkeş" isimli çocuk kitabı serisinin söz varlığı çocuk edebiyatı alanında yazılmış diğer kitaplara göre ne düzeydedir?
4. "Ökkeş" isimli çocuk kitabı serisi Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (MEB, 2022) yer alan söz varlığı kazanımlarını karşılama bakımından ne düzeydedir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Çalışma Muzaffer İzgü'nün "Ökkeş" çocuk kitabı serisinin, çocukların söz varlığını geliştirme düzeyinin belirlenmesine yönelik hazırlanmıştır. Bu amaca ulaşabilmek için nitel araştırma yaklaşımından yararlanılmıştır. Nitel araştırma sürecinde doküman analizi, gözlem ve görüşme gibi yöntemler kullanılmaktadır (Yıldırım, 1999). Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır.

Doküman analizi sürecini farklı şekillerde ele alan birçok araştırmacı vardır. Çalışmanın verilerini açığa çıkarmak ve analizini yapmak için Altheide'nin (1996) doküman analizi yönteminden yararlanılmıştır. Altheide'nin (1996) doküman analizi sürecinde yer alan ve çalışmada uygulanan aşamalar şu şekilde listelenmiştir:

- Araştırılacak konuya ait dokümanların temin edilmesi
- Araştırma verilerinin yer alacağı temel analiz alanlarının belirlenmesi
- Veri toplama ölçütlerinin belirlenmesi
- Verilerin analiz alanlarına göre sınıflandırılmak için kodlanması
- Belirlenen ölçütlere ve kodlama sistemine uyarak materyallerden veri toplanması
- Sınıflandırılan verilerin tekrar gözden geçirilerek doğrulanması
- Verilerin belirlenen analiz alanlarına göre yorumlanması

2.2. İncelenen Dokümanlar

Çalışmanın materyali Muzaffer İzgü'nün "Ökkeş" isimli 10 kitaptan oluşan çocuk kitabı serisidir. Kitap serisinin, Özyürek Yayınevi'nin 2019 yılı özgün basımından yararlanılmıştır. "Ökkeş" serisini oluşturan 10 kitap şu şekildedir: 1. Ökkeş Lunaparkta 2. Ökkeş Kurt Avında 3. Ökkeş Balık Avında 4. Ökkeş Kapıcı 5. Ökkeş İşportacı 6. Ökkeş Bahçıvan 7. Ökkeş Otoparkta 8. Ökkeş Maçta 9. Ökkeş Dolmuşçu 10. Ökkeş Denizde

2.3. Verilerin Toplanması/Süreç

"Ökkeş" isimli çocuk kitabı serisi elektronik ortama aktarılmıştır. Söz varlığı unsurlarından olan kelimeler, özel isimler, deyimler, atasözleri, ikilemeler, yansıma sözcükler, ilişki sözler, yöresel ifadeler, ünlemler, diğer söz varlığı unsurları çalışmanın temel analiz alanları olarak belirlenmiştir. Söz varlığı unsurlarının hangi analiz alanında değerlendirileceklerinin ölçütü olarak aşağıdaki çalışmalardan yararlanılmıştır:

- Güncel Türkçe Sözlük (TDK, 2022),
- Deyimler Sözlüğü (Ö. A., Aksoy, 1984),
- İkilemeler Sözlüğü (N., Akyalçın, 2007),
- Türkçe Sözlük'te İlişki Sözleri (Y., Aydın, 2018).

Metinlerden söz varlığı verilerinin toplanması ve bu verilerin farklı analiz alanlarına göre sınıflandırılması için çeşitli kodlama işaretleri kullanılmıştır. Metin dosyasındaki kodlanmış verilerin analiz alanlarına göre sınıflandırılması için Simple Concordance Program 4.07 (www.textworld.com/scp) yazılımı kullanılmıştır. Bilgisayar ortamına aktarılan metinler yazılıma gönderilmeden önce üzerlerinde şu değişiklikler ve kodlamalar yapılmıştır:

- Kitaplarda geçen söz varlığı unsurları, çekim ekleri silinerek kök ve gövde hâllerine ele alınmıştır.
- Çekim ekleri silinen fiiller sonunda "-" işareti olacak şekilde kodlanmıştır.
- Cümle içinde farklı anlamlar taşıyan veya eş sesli olan kelimelerin anlamları parantez içinde gösterilmiştir.

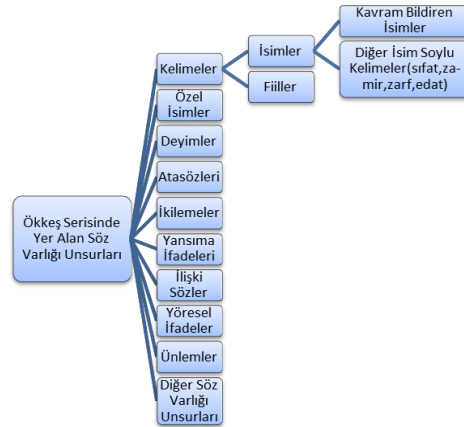
- Özel isimlerin yazılım tarafından sınıflandırılabilmesi için “*” sembolü kullanılmıştır.
- İkileme, deyim, atasözü, ilişki söz, birleşik fiil ve birleşik kelime gibi söz varlığı unsurlarının yazılım tarafından bir bütün olacak şekilde tanınması için kelime aralarına “+” sembolü kodlanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

“Ökkeş” isimli çocuk kitabı serisinde yer alan tüm söz varlığı unsurları çalışmanın güvenilirliğini sağlamak için araştırmacılar tarafından kodlanarak karşılaştırılmış, tutarsızlıklar gözden geçirilerek son hali verilmiştir. Kodlamalar toplu hâlde Simple Concordance Program 4.07 yazılımına gönderilmiştir. Yazılım, kitaplardaki toplam söz varlığı unsurlarının içinde yer alan farklı söz varlığı unsurlarını kodlama sistemine uygun bir şekilde sınıflandırmıştır. Ökkeş serisinin söz varlığına ilişkin veriler ilk aşamada kendi içinde değerlendirilip yorumlanmış, verilerin diğer çocuk kitaplarının söz varlığıyla karşılaştırılmasında Baş’ın (2006) 368 çocuk kitabından derlediği söz varlığı havuzu kullanılmıştır. En son aşamada, Ökkeş serisinin söz varlığı Türkçe Dersi Öğretim Programı’ndaki (2022) söz varlığı kazanımlarına göre değerlendirilip yorumlanmıştır.

3. Bulgular

Çalışmanın bu kısmında, Ökkeş isimli çocuk kitabı serisinin sahip olduğu söz varlığına ilişkin bulgular araştırma soruları doğrultusunda alt başlıklar olarak sunulmuştur. Söz varlığı unsurları arasındaki oransal karşılaştırmalar, veriler ışığında tablo ve grafiklerle ifade edilmiştir. “Ökkeş” isimli çocuk kitabı serisinde yer alan söz varlığı unsurları Şekil 1’de gösterilmiştir.

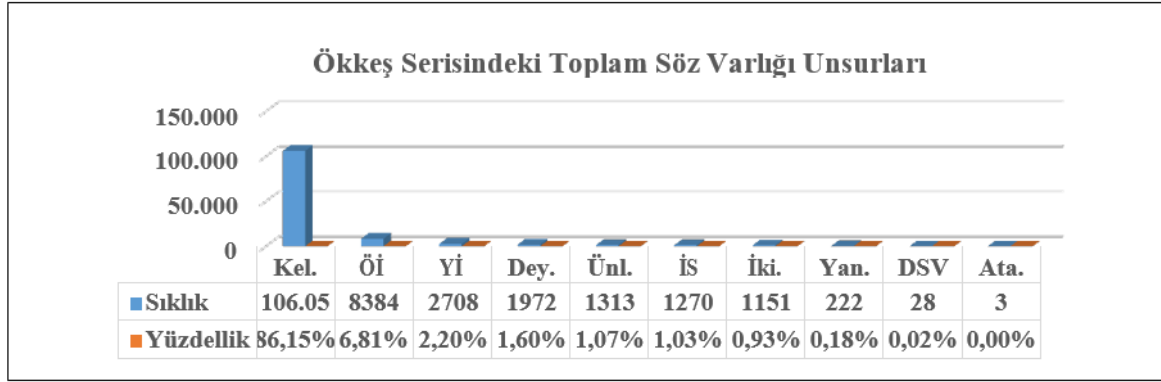
Şekil 1. Ökkeş Serisinde Yer Alan Söz Varlığı Unsurları

3.1. Ökkeş Serisindeki Toplam Söz Varlığı Unsurları

“Ökkeş” adlı çocuk romanı serisinde toplam 123.104 sözvarlığı unsuru bulunduğu tespit edilmiştir. Söz varlığı unsurlarının türlere göre sıklıkları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Ökkeş Serisindeki Toplam Söz Varlığı Unsurları

Söz Varlığı Unsurları	Sıklık
Kelimeler	106.053
Özel isimler	8384
Yöresel İfadeler	2708
Devimler	1972
Ünlemler	1313
İlişki sözler	1270
İkilemeler	1151
Yansıma İfadeler	222
Diğer Söz Varlıkları	28
Atasözleri	3
Toplam	123104

Şekil 2. Ökkeş Serisindeki Toplam Söz Varlığı Unsuru Oranları

Çalışmada fiiller, kavram isimleri, sıfat, zarf, zamir ve edatlar kelime kategorisinin kapsamında değerlendirilmiştir. Toplam 37.091 kavram ismi, 2513 farklı kavram ismi bulunmaktadır. Toplam isim soylu kelime sayısı 38.265 iken farklı isim soylu kelime sayısı 966'dır. Toplam fiil sayısı 30.696, farklı fiil sayısı 1622'dir.

Söz varlığı unsurları içinde kelime kategorisi %86 oranıyla en fazla kullanılan türdür. %6.8 oranıyla ikinci en fazla kullanılan söz varlığı türü özel isimlerdir. Diğer söz varlığı unsurlarını tekerlemeler, şarkılar, marşlar vb. ifadeler oluşturmaktadır. Diğer söz varlığı unsurları, atasözleriyle birlikte seride en az kullanılan söz varlığı türüdür. Ökkeş serisinde biri tekrar edilmek suretiyle üç kez atasözü kullanılmıştır.

3.2. Ökkeş Serisindeki Farklı Söz Varlığı Unsurları

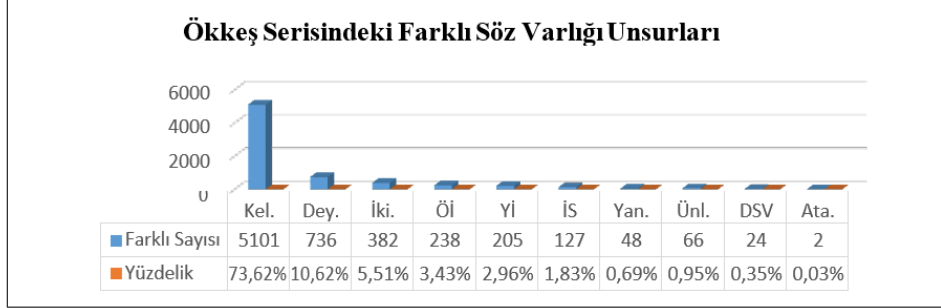
"Ökkeş" adlı çocuk romanı serisinde toplam 6929 farklı sözvarlığı unsuru bulunduğu tespit edilmiştir. Farklı söz varlığı unsurlarının türlere göre sıklıkları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Ökkeş Serisindeki Farklı Söz Varlığı Unsurları

Söz varlığı unsurları	Sıklık
Kelimeler	5101
Deyimler	736
İkileme	382
Özel isim	238
Yöresel	205
İlişki sözler	127

Tablo 2. Devam

Yansıma	48
Ünlemler	66
Diğer Söz Varlıkları	24
Atasözü	2
Toplam	6929

Şekil 3. Ökkeş Serisindeki Farklı Söz Varlığı Unsuru Oranları

Farklı söz varlığı sayısı, bir kitapta yer alan birbirinden farklı söz varlığı unsurlarının toplamını ifade etmektedir. Tablo 2 incelendiğinde Ökkeş serisindeki farklı söz varlığı sayısının 6.929 olduğu görülmektedir. Şekil 3'te; farklı kullanım sayısı 5101 olan kelimeler, %73,62 oranıyla farklı söz varlığı sıralamasında 1. sırada; deyimler, 736 farklı kullanım sayısı ve %10,62 oranıyla farklı söz varlığı sıralamasında 2. sırada; ikilemeler, 382 farklı kullanım sayısı ve %5,51 oranıyla farklı söz varlığı sıralamasında 3. sırada yer almaktadır. Bunları 4. sırada özel isimler, 5. sırada yöresel ifadeler, 6. sırada ilişki sözler, 7. sırada yansıma sözcükler takip etmektedir. Ünlemler, diğer söz varlıkları ve atasözleri farklı söz varlığı sıralamasında en sonda bulunmaktadır.

Toplam söz varlığını gösteren Tablo 1 ve farklı söz varlığını gösteren Tablo 2 incelendiğinde, iki tablodaki söz varlığı unsurlarının sıralamasının değiştiği görülmektedir. Bunun nedeni, toplam söz varlığında yer alan bazı unsurların kitaplarda çok sık tekrarlanmış olmasıdır. Bu durumun somut örneği aşağıda yer alan Tablo 3'te görülmektedir.

Tablo 3. Ökkeş Serisinde En Sık Kullanılan Beş Özel İsim ve Deyim

Özel İsimler	Sıklık	F.S.V	Deyimler	Sıklık	F.S.V
*Ökkeş	4659	1	aklına gel-	70	1
*Hasan	1029	1	içini çek-	39	1
*Bayram	294	1	yolunu tut-	39	1
*Karabaş	193	1	ayağa kalk-	37	1
*Çerçi Yusuf	145	1	canı iste-	34	1

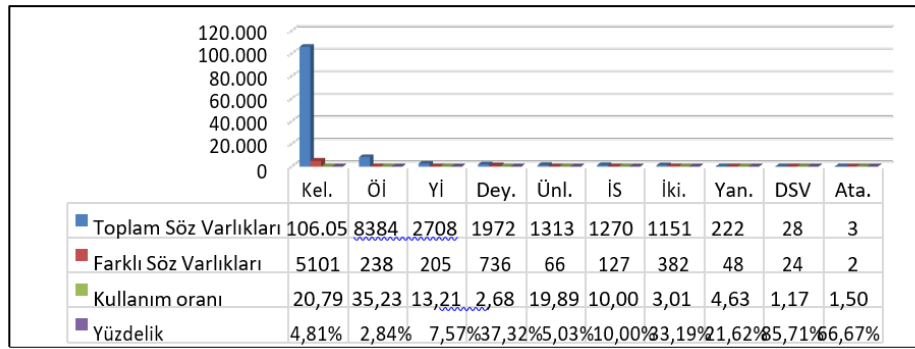
Tablo 3'te özel isimler başlığında yer alan unsurların sıklıklarının, deyimler başlığında yer alan unsurların sıklıklarından daha fazla olduğu görülmektedir. Örneğin, toplam özel isim sayısında 4659 sıklıkla yer alan Ökkeş ismi, farklı özel isim sayısı olarak sadece 1 kez yer almaktadır. Bu durum, Ökkeş serisinin söz varlığıyla çocuk edebiyatında yazılmış diğer eserlerin söz varlıkları karşılaştırıldığında göz önünde bulundurulacaktır.

3.3. Toplam ve Farklı Söz Varlığı Unsurları Arasındaki Karşılaştırma

Toplam ve farklı söz varlığı unsurlarının kullanım ve yüzdeler oranı Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Toplam ve Farklı Söz Varlığı Unsurları Arasındaki Karşılaştırma

	Toplam Söz Varlığı	Farklı Söz Varlığı	Kullanım Oranı	Yüzde
Kelimeler	106.053	5101	20,79	4,81%
Özel isimler	8384	238	35,23	2,84%
Yöresel İfadeler	2708	205	13,21	7,57%
Deyimler	1972	736	2,68	37,32%
Ünlemler	1313	66	19,89	5,03%
İlişki sözler	1270	127	10,00	10,00%
İkilemeler	1151	382	3,01	33,19%
Yansıma İfadeler	222	48	4,63	21,62%
Diğer Söz Varlıkları	28	24	1,17	85,71%
Atasözleri	3	2	1,50	66,67%

Şekil 4. Toplam ve Farklı Söz Varlığı Arasındaki Oransal Karşılaştırma

Tablo 4 ve Şekil 4, Ökkeş serisindeki söz varlığı unsurlarının kullanım oranını ve yüzdeliğini göstermektedir. Kullanım oranı, bir söz varlığı unsurunun kitapta ortalama kaç kez kullanıldığını ifade etmektedir. Yüzdeler ifadesi de farklı söz varlığı sayısının toplam söz varlığı sayısı içindeki yüzdeler oranını ifade etmektedir. Bir kitabın söz varlığındaki kullanım oranının yüksek olması, o kitaptaki söz varlığı çeşitliliğinin az olduğunu ve sık tekrarlamaların yapıldığını göstermektedir. Bir kitaptaki farklı söz varlığı sayısının toplam söz varlığı sayısı içindeki yüzdeliğinin yüksek olması ise o kitaptaki söz varlığı çeşitliliğinin fazla olduğunu göstermektedir. Kullanım oranı ve yüzdeler ifadeleri arasında ters orantı vardır.

Tablo 4 ve Şekil 4 incelendiğinde kelimelerin kitaplardaki kullanım oranının 20,79 olduğu görülmektedir. Bu veri kitaptaki bir kelimenin ortalama 20,79 defa tekrarlandığını göstermektedir. Özel isimlerin kullanım oranı 35,23'tür. Özel isimlerin kullanım oranının yüksek olmasının sebebi Ökkeş isminin 5000'e yakın bir sayıda kullanılmış olmasıdır. Yöresel ifadelerin kullanım oranı 13,21'dir. Deyimlerin kullanım oranı 2,68'dir. Farklı deyim sayısının toplam deyim sayısındaki yüzdeliği ise %37,32'dir. Deyimler, toplam sayı ve kullanım oranına göre çeşitliliği en fazla olan söz varlığı unsurudur. Ünlemlerin kullanım oranı 19,89'dur. İlişki sözlerin kullanım oranı 10'dur. İkilemelerin kullanım oranı 3,01'dir. İkilemeler, deyimlerden sonra çeşitliliği en fazla olan söz varlığı unsurudur. Yansıma sözcüklerinin kullanım oranı 4,63'tür. Farklı yansıma sözcüğü sayısının toplam yansıma sözcüğü sayısındaki yüzdeliği

%21,62'dir. Ökkeş serisindeki yansıma sözcük sayısının diğer kitaplara göre fazla olmasının nedeni olayların çoğunlukla köyde ve doğal çevrede gerçekleşmiş olmasıdır.

3.3. Ökkeş Serisi ile Çocuk Edebiyatında Yazılmış Diğer Kitapların Söz Varlıklarının Karşılaştırılması

Ökkeş serisinin diğer kitapların söz varlığıyla karşılaştırılmasında, Baş'ın (2006) ilkökul öğrencilerinin kelime dağarcığını araştırmak için hazırlamış olduğu çalışmadan yararlanılmıştır. Baş'ın (2006) çalışmasında; Talim ve Terbiye Kurulu'nun tavsiye ettiği, 368 kitaptan 483.626 sayılı bir kelime havuzu oluşturulmuştur. Bu kelime havuzundan elde edilen veriler, Ökkeş serisindeki verilerle kıyaslanarak genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Baş (2006) çalışmasındaki kelime havuzunu oluştururken özel isimleri ve ikilemeleri, kelimelerin içinde kullanmıştır. Bu kelime havuzundaki verilerle, Ökkeş serisindeki verilerin kıyaslanabilmesi için çalışmada aynı düzenlemeye gidilmiştir. Tablo 5'teki Baş'ın (2006) çalışmasına ait veriler incelendiğinde, tüm kitap türlerindeki ortalama kelime kullanım oranının 12,48 ve ortalama farklı kelime yüzdeliğinin %8,02 olduğu görülmektedir. Tablodaki kelime kullanım oranına göre Baş'ın (2006) incelediği 368 kitaptaki her bir kelime ortalama 12,48 defa kullanılmıştır.

Tablo 5. Baş'ın (2006) Çalışmasındaki Kelime Verileri

Çocuk	Toplam Kelime	Farklı Kelime	Kullanım Oranı	Yüzde
Romanlar	97.063	8.488	11,44	8,74%
Hikâyeler	97.232	8.522	11,41	8,76%
Masallar	97.209	6.735	14,43	6,93%
Destanlar	95.788	7.553	12,68	7,89%
Efsaneler	96.334	7.468	12,90	7,75%
TOPLAM	483.626	38.766	12,48	8,02%

Ökkeş serisindeki özel isimler ve ikilemeler, kelimeler grubuna dâhil edildiğinde aşağıda yer alan Tablo 6'daki gibi bir kelime kullanım oranı ve yüzdeliği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 6. Ökkeş Serisindeki Kelime Verileri

Toplam Kelime Sayısı	Farklı Kelime Sayısı	Kelimelerin Kullanım Oranı	Yüzdeler
115588	5721	20,20	4,95%

Ökkeş serisindeki kelime kullanım oranının (20,20) Baş'ın (2006) çalışmasındaki kelime kullanım oranından (12,48) yüksek olduğu görülmektedir. Farklı kelime yüzdeliği Ökkeş serisinde %4,95 iken Baş'ın (2006) çalışmasında 8,02'dir. Bu veriler, Baş'ın (2006) derlediği kelime havuzundaki kelime çeşitliliğinin Ökkeş serisinden fazla olduğunu göstermektedir. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasının nedenlerinden biri, Baş'ın (2006) 368 kitaptan derlediği kelime havuzunu oluşturma biçimidir.

Baş (2006) 483.626 kelimelik bu havuzu oluştururken; kelimeleri her kitabın başından, ortasından ve sonundan sayfalar seçerek toplamıştır. Bunun yanında, kelime havuzunu derlemek için kullandığı her kitabın yazarının, olay örgüsünün, karakterlerinin, mekânlarının

ve zamanlarının farklı olması da Baş'ın (2006) çalışmasındaki kelime kullanım oranının daha düşük olmasını, farklı kelime yüzdeliğinin ise daha yüksek olmasını sağlamıştır.

Ökkeş serisini oluşturan 10 kitabın da aynı yazardan çıkması, kitapların olay örgülerinin benzer olması, kitaplardaki olayların benzer mekân ve zamanda gerçekleşmesi, kitaplarda sürekli aynı karakterlerden bahsedilmesi; Ökkeş serisindeki kelime kullanım oranının daha yüksek olmasına neden olmuştur. İki çalışmadaki kelime kullanım oranları ve farklı kelime yüzdelikleri arasındaki farkın nedeni aşağıdaki Tablo 7'de daha iyi görülebilir.

Tablo 7. Ökkeş Serisinde ve Baş'ın (2006) Listesinde En Sık Kullanılan On Kelime

Baş'ın (2006) kelime listesi	Sıklık	Ökkeş Serisinin Kelime Listesi	Sıklık
bir	1938	Ökkeş	4659
de/da	1367	de-	3186
ol-	1237	de/da	2625
bu	1183	bir	2288
o	1157	o	1620
de-	819	bu	1560
gel-	802	mı/mi/mu/mü	1504
ben	775	ol-	1427
ve	773	ben	1316
ne	749	gel-	1290
Toplam	10800	Toplam	21475

Tablo 7'de, Baş'ın (2006) kelime havuzunda en sık kullanılan 10 kelime toplamının 10.800, Ökkeş serisinde en sık kullanılan 10 kelime toplamının 21.475 olduğu görülmektedir. En sık kullanılan 10 kelime toplamı arasındaki bu fark; Baş'ın (2006) derlediği kelime havuzundaki ortalama kelime kullanım oranının (12,48) ve farklı kelime yüzdeliğinin (%8,02), Ökkeş serisindeki kelime kullanım oranından (21,43) ve farklı kelime yüzdeliğinden (%4,95) daha iyi seviyede olmasındaki başlıca sebeptir. Ökkeş serisindeki en sık kullanılan 10 kelimenin toplamı, Baş'ın (2006) çalışmasındaki en sık kullanılan 10 kelimenin toplamı seviyesine indirildiğinde; Ökkeş serisindeki kelime kullanım oranının ve farklı kelime yüzdeliğinin Baş'ın (2006) çalışmasındakiyle yakın seviyeye geleceği varsayılmaktadır. Bu varsayım her iki çalışmadaki deyimlerin ve ikilemelerin; kullanım oranları ve yüzdelikleri incelenerek daha somut hâle getirilebilir.

Tablo 8. Ökkeş Serisindeki ve Baş'ın (2006) Çalışmasındaki Deyim Verileri

Çalışmalar	Toplam Deyim Sayısı	Farklı Deyim Sayısı	Kullanım Oranı	Yüzde
Baş'ın Kelime Havuzu	3933	1919	2,05	%48,79
Ökkeş Serisi	1972	736	2,68	%37,32

Tablo 8 incelendiğinde Baş'ın (2006) kitaplardan derlediği deyimlerin kullanım oranının 2,05, farklı deyim sayısının toplam deyim sayısı içindeki yüzdeliğinin ise %48,79 olduğu görülmektedir. Ökkeş serisindeki deyimlerin kullanım oranının 2,68, farklı deyim sayısının toplam deyim sayısı içindeki yüzdeliği ise %,37,32'dir. Verilere göre Ökkeş serisindeki deyim çeşitliliği, Baş'ın (2006) kitaplardan derlediği deyimlerin çeşitliliğine yakındır.

Tablo 9. Ökkeş Serisindeki ve Baş'ın (2006) Çalışmasındaki İkileme Verileri

Çalışmalar	Toplam İkileme Sayısı	Farklı İkileme Sayısı	Kullanım Oranı	Yüzde
Baş'ın Kelime Havuzu	2507	961	2,61	%38,33
Ökkeş Serisi	1151	382	3,01	%33,19

Tablo 9 incelendiğinde, Baş'ın (2006) kitaplardan derlediği ikilemelerin ortalama kullanım oranının 2,61 ve farklı ikileme sayısının toplam ikileme sayısı içindeki ortalama yüzdeliğinin %38,33 olduğu görülmektedir. Ökkeş serisinin ikileme kullanım oranı 3,01 ve farklı ikileme sayısının toplam ikileme sayısı içindeki yüzdeliği %33,19'dur. Ökkeş serisindeki ikileme çeşitliliği, Baş'ın (2006) kitaplardan derlediği ikilemelerin çeşitliliğine yakındır.

3.4. Ökkeş Serisinin Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Söz Varlığı Kazanımlarına Göre İncelenmesi

Tablo 10, Talim ve Terbiye Kurulunun ilkökul düzeyi için belirlediği Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki (MEB, 2022) söz varlığı kazanımlarını göstermektedir.

Tablo 10. Türkçe Dersi Öğretim Programı Söz Varlığı Kazanımları

Sınıf Düzeyi	Kazanımlar
2. sınıf	T.2.3.8. Kelimelerin zıt anlamlılarını tahmin eder. T.2.3.9. Kelimelerin eş anlamlılarını tahmin eder.
3. sınıf	T.3.3.8. Kelimelerin zıt anlamlılarını bulur. T.3.3.9. Kelimelerin eş anlamlılarını bulur. T.3.3.10. Eş sesli kelimelerin anlamlarını ayırt eder.
4. sınıf	T.4.3.7. Kelimelerin zıt anlamlılarını bulur. T.4.3.8. Kelimelerin eş anlamlılarını bulur. T.4.3.9. Eş sesli kelimelerin anlamlarını ayırt eder. T.4.3.10. Okuduğu metindeki gerçek, mecaz ve terim anlamlı sözcükleri belirler. T.4.3.12. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

Program'da 2. sınıf düzeyinde iki, 3. sınıf düzeyinde üç, 4. sınıf düzeyinde altı olmak üzere toplam 11 kazanım bulunmaktadır.

Aşağıda yer alan Tablo 11 Ökkeş serisinde mecaz anlamda kullanılan ifadeleri göstermektedir. Bu ifadeler, Tablo 10'daki "T.4.3.10. Okuduğu metindeki gerçek, mecaz ve terim anlamlı sözcükleri belirler" kazanımına göre aşağıda değerlendirilmiştir.

Tablo 11. Ökkeş Serisindeki Mecaz Anlamlı İfadeler

Söz varlığı	Söz varlığı	Söz varlığı	Söz varlığı	Söz varlığı
dayanabil-	savaş-	atlat-	git-	sayıl-
yan-	yak-	ayak+altı	hafifle-	say-
yapıştır-	acı	bağla-	ısır-	sık-

Tablo 11. Devam

dal-	başı+önünde	bağlı	ileri+gelen	susa-
tatlı	bir+ağızdan	balık+istifi	iyi+kalpli	sürükle-
aldır-	can+sıkıntısı	bayıl-	kör+topal	tara-
yapış-	durup+dinlen-	boş	kapıl	taşlama
bayıl-	ekmek+kapısı	büyüle-	kapla-	tatmak
aslan	gözü+açık	büyüt-	keskin	ters
bit-	hep+birden	canı+sıkın	kıvrır-	tutabil-
kuyruk	kavur-	çarp	kopmak	tüken-
patla-	parala-	çırpın-	kotar-	yar-
sarı-	söyle-	dar	köpür-	yağmur
yala-	sulu+göz	dayandır-	kör	yanaş-
kır-	uç-	denk	kudur-	yol
öl-	yanık	din-	mihla-	yumuşak
çatla-	yol+boyu	doğ-	numara	yut-
dağ+başı	ağır	dolaş-	okkalı	yüklen-
dayan-	aklı+başında	döndür-	paralan-	zıkkım
kıy-	alın+teri	el+altında	parla-	
saf	ateş	erit-	sallan-	

Serideki toplam mecaz anlamlı ifade sayısı 296, farklı mecaz anlamlı ifade sayısı 106'dır. Mecaz anlamlı ifadelerin kullanım oranının 2,79 ve farklı mecaz anlamlı ifade sayısı yüzdeliğinin %35,81'dir. Ökkeş serisindeki mecaz anlamlı ifade çeşitliliğinin iyi düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 12. Ökkeş Serisindeki Eş Sesli Kelimeler

Eş sesli kelime	Eş sesli kelime	Eş sesli kelime	Eş sesli kelime	Eş sesli kelime	Eş sesli kelime
aç	at	düş	in	saç	yağ
ağ	bağır	el	kaç	sağ	yakın
ak	bas	et	kap	sal	yan
al	ben	geç	kar	sol	yaş
alın	bin	geri	kazan	şiş	yaz
an	boz	gez	kır	taş	yemek
ara	çay	göz	kırk	uç	yıl
art	dal	güç	kız	ulu	yol
asıl	diz	gül	koru	üst	yüz
aş	don	iç	koy	var	

Tablo 12'de yer alan eş sesli kelimeler, Tablo 10'da bulunan "T.4.3.9. Eş sesli kelimelerin anlamlarını ayırt eder." kazanımına göre incelenmiştir. Ökkeş serisinde 59 adet eş sesli kelimenin kullanıldığı görülmektedir.

Ökkeş serisinde yer alan deyimler Tablo 10'da yer alan "T.4.3.11. Deyim ve atasözlerinin metnin anlamına katkısını kavrar." kazanımına göre incelenmiştir. İnceleme sonucunda toplam deyim sayısının 1972 ve farklı deyim sayısının 736 olduğu tespit edilmiştir. Çalışmanın önceki kısmında deyimlerin yeterlilik düzeyi, çocuk edebiyatı alanında yazılmış 368 kitapla kıyaslanmış ve sonuç Ökkeş serisinde yer alan deyimlerin çeşitlilik düzeyinin yeterli olduğunu göstermiştir. Ökkeş serisi atasözü kullanımı açısından yeterli düzeyde değildir. Kitap serisinde toplam 3 atasözü kullanılmıştır.

Tablo 13. Ökkeş Serisindeki Eş Anlamlı Kelimeler ve Karşılıkları

Kelime	Eş anlamlısı	Kelime	Eş anlamlısı	Kelime	Eş anlamlısı
ak	beyaz	endişe	kaygı	müjde	muştu
akıl	us	fayda	yarar	nefes	soluk
aksi	ters	fazla	çok	neşe	sevinç
al	kırmızı	gayret	çaba	öbür	diğer
alt	dip	güç	kuvvet	tür	çeşit
anahtar	kilit	ıslak	yaş	ufak	küçük
anı	hatıra	ihtiyar	yaşlı	vakit	zaman
arka	geri	isim	ad	vazgeç-	cay-
büyük	iri	ivedi	tez	yanıt	cevap
cenk	savaş	kabahat	suç	yel	rüzgar
defa	kez	kafa	baş	yemek	aş
diri	sağ	kaygı	tasa	yit-	kaybol-
doktor	hekim	kent	şehir	yürek	kalp
düş	rüya	kuşku	şüphe	yüz	surat
komik	gülünç	küçük	ufak	zayıf	cılız
emmi	amca	fena	kötü	civar	yöre
yabancı	el	mevdan	alan		

Tablo 13'te Ökkeş serisinde kullanılan eş anlamlı kelimeler gösterilmiştir. Tabloda 100 adet eş anlamlı kelime bulunmaktadır. Bu eş anlamlı kelimeler cümle içinde anlamları tahmin edilecek şekilde yer almıştır. Bu özellikler Ökkeş serisinin Tablo 10'da yer alan "T.2.3.9. Kelimelerin eş anlamlılarını tahmin eder." ve "T.4.3.8. Kelimelerin eş anlamlılarını bulur." kazanımlarını karşıladığı söylenebilir.

Aşağıda yer alan Tablo 14'te Ökkeş serisinde kullanılan zıt anlamlı kelimeler gösterilmiştir. Tabloda Ökkeş serisinde kullanılan birbirinin zıt anlamlısı 178 kelime bulunmaktadır. Ökkeş serisindeki zıt anlamlı kelimeler öğrencilerin seviyesine uygun kullanılmışlardır.

Tablo 14. Ökkeş Serisindeki Zıt Anlamlı Kelimeler

Kelime	Zıt Anlamlısı	Kelime	Zıt Anlamlısı	Kelime	Zıt Anlamlısı	Kelime	Zıt Anlamlısı
yeni	eski	gel-	git-	dert	çare	iniş	yokuş
yaramaz	uslu	evet	hayır	dar	geniş	ince	kalın
var	yok	erken	geç	çık-	topla-	başla-	bitir-
üzüntü	sevinç	erkek	kadın	çık-	in-	azal-	çoğal-
üret-	tüket-	eksik	fazla	çalışkan	tembel	az	çok
uzun	kısa	düz	eğri	ciddi	şaka	ayrı	bitişik

Tablo 14. Devam

uzak	yakın	düz	ters	canlı	ölü	aydınlık	karanlık
uza-	kısal-	tanıdık	el	büyük	küçük	alt	üst
usta	acemi	tam	eksik	bul-	kaybet-	alıcı	satıcı
unut-	hatırla-	taban	tavan	boş	dolu	alçak	yüksek
ufak	iri	şişman	zayıf	biriktir-	harca-	al-	ver-
ilk	son	soru	cevap	bin-	in-	akşam	sabah
ileri	geri	sıcak	soğuk	beyaz	kara	akıllı	deli
ihtiyar	genç	sevin-	üzül-	batı	doğu	ağla-	gül-
iç	dış	sert	yumuşak	önce	sonra	ağır	hafif
ıssız	kalabalık	sağlam	bozuk	ön	arka	açık	kapalı
ıslak	kuru	sağ	sol	neşe	üzüntü	aç-	tok
hızlı	yavaş	saf	kurnaz	kolay	zor	acı-	doy-
hayat	ölüm	dost	düşman	kaybet-	kazan-	acı	tatlı
giriş	çıkış	donuk	parlak	kaba	nazik		
gir-	çık-	doldur-	boşalt-	iyilik	kötülük		
gerçek	hayal	doğru	yanlış	iyi	kötü		
genç	yaşlı	diri	ölü	it-	çek-		

Zıt anlamlı kelimelerin kitaplarda yer alma sayısına ve cümle içinde kullanılma biçimlerine bakarak Ökkeş serisinin Tablo 10'da yer alan "T.2.3.8. Kelimelerin zıt anlamlılarını tahmin eder.", "T.3.3.8. Kelimelerin zıt anlamlılarını bulur.", "T.4.3.7. Kelimelerin zıt anlamlılarını bulur." kazanımlarını karşıladığı söylenebilir.

4. Tartışma ve Sonuç

Çalışmanın bu kısmında Ökkeş serisinin söz varlığından elde edilen bulgular araştırma soruları doğrultusunda başlıklar hâlinde sonuca bağlanmıştır.

4.1. Ökkeş Serisinin Söz Varlığı Unsurları Açısından Değerlendirilmesi

Zihnimizdeki duygu ve düşüncelerin temsilcisi olan kelimeler, bir dilin en temel birimleridir. Bir bireyin kelime dağarcığının gelişiminde, çocukluk dönemi önemlidir. Çocukların kelime dağarcıklarının zenginleştirilmesi, iletişim kurarken kullanacakları temel dil becerileri ile de yakından ilgilidir. Çocukların kelime dağarcıklarının zenginleştirilmesi, onlara sağlanacak ortam ve materyallerle mümkün olacaktır. Ana dilinin kelime hazinesine ve çocukların gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanmış kitaplar, kelime dağarcıklarını zenginleştirecektir (Karatay, 2007).

Ökkeş serisinin söz varlığının büyük bir kısmını kelimeler oluşturmaktadır. Ökkeş serisinde yer alan kelimeler, isimler ve fiiller olmak üzere iki ana kategoriye ayrılmış; isimler ayrıca, kavram isimleri ve isim soylu kelimeler olmak üzere ele alınmıştır. Ökkeş serisini oluşturan 10 kitabın farklı olay örgülerine sahip olması kavram isimlerinin de farklılaşmasını sağlamıştır. Kavram isimleri, farklı kelime sayısının %49,3'ünü, farklı söz varlığı sayısının

%36,3'ünü oluşturmaktadır. Ökkeş serisi, çocukların günlük hayatında karşılaşacakları kavramlara ait çokça kelime barındırmaktadır.

İsim soylu kelimelerden olan sıfat, zamir, zarf ve edatlar cümle kurulumu için yardımcı unsurlardır, iletişimdeki anlama ve anlatma süreçleri için de büyük bir öneme sahiptir. Ökkeş serisindeki isim soylu kelimeler farklı kelime sayısının %18,9'unu, farklı söz varlığı sayısının %13,9'unu oluşturmaktadır. Seride yer alan ve çocukların günlük konuşma dilinde sık karşılaşmadıkları mahsus, nitekim, ne denli, boyuna, alabildiğine, ivedi, çalakaşık gibi isim soylu kelimeler çocukların söz varlığını zenginleştirecek niteliktedir. Baş'a (2010) göre; kitapların söz varlığının nicelikten öte nitelik olarak zengin olması gerekmektedir.

Türkçe fiiller açısından zengin bir söz varlığına sahiptir. Betimlemeden çok eylemi öne çıkaran söylemler, fiiller aracılığıyla oluşturulurlar. Serinin başkahramanı Ökkeş'in kitaplarda; satıcılık, balıkçılık, tamircilik, dolmuşçuluk, denizcilik, kapıcılık, avcılık, bahçıvanlık gibi işlerde maceralar yaşaması Ökkeş serisindeki fiillerin çeşitlilik göstermesini sağlamıştır. Fiiller, farklı kelime sayısının %31,7'sini, farklı söz varlığı sayısının %23,4'ünü oluşturmaktadır.

Söz varlığı unsurları içinde yer alan deyimler, bir toplumun kültürünün kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlayan önemli yapılardır. Deyimler, çocuğun içinde bulunduğu toplumun kültürünü ve yaşam biçimini tanımaya yardımcı olur. Edebi eserler çocukların günlük hayatta sık karşılaşmadıkları deyimleri tanımalarına ve iletişimde kullanmalarına olanak sağlar. Edebî eserlerde kullanılan deyimler, çocukların gelişim seviyesine uygun olmalıdır (Barutçu ve Açık, 2018). Ökkeş serisinde kullanılan deyimler çeşitlilik göstermekte, farklı söz varlığının %10,62'sini oluşturmaktadır. Ökkeş serisinde, çocukların neredeyse her durum ve olay karşısında kullanabilecekleri bir deyim bulunmaktadır. Bu da çocukların iletişimde kendilerini daha rahat ifade etmelerini sağlayacaktır.

İkilemeler; yazılı ve sözlü iletişimdeki ifadelerin gücünü arttıran, cümle içindeki anlamı pekiştiren söz varlığı unsurlarıdır. Çocukların özgün ve işlevsel ikilemelerle tanışması, edebi eserlerden yararlanılması ile mümkündür (Aydın vd., 2021). Ökkeş serisinde kullanılan ikilemelerin aynı, eş anlamlı, yakın anlamlı, zıt anlamlı, anlamlı-anlamlı, anlamlı-anlamsız kelimelerle oluşturulduğu görülmektedir. İkilemeler, farklı söz varlığının %5,51'ini oluşturmaktadır. Ökkeş serisinde kullanılan bu ikilemelerin çocukların ifade gücünü zenginleştireceği söylenebilir.

Edebi eserlerde kullanılan özel isimler, çocukların adını daha önce duymadıkları yerleri, ülkeleri, şehirleri, dilleri, coğrafi şekilleri vb. tanınması açısından oldukça önemlidir. Farklı söz varlığı unsurlarının %3,43'ü özel isimlerden oluşan seri bu açıdan zengin bir içerik sunmaktadır.

Ökkeş serisindeki yöresel ifadeler, farklı söz varlığının %2,96'sını oluşturmaktadır. Seride yöresel ifadelerin sıkça kullanılmasının nedeni, kitaplardaki şahıs kadrosunun farklı yöre insanlarından oluşturulmuş olmasıdır. Çılgın (2007) yöresel ifadelerin kitaplarda fazla oranda kullanılmasının çocukların okuduklarını anlama süreçlerini ve dile ait estetik duygularını

olumsuz etkileyeceğini düşünse de Ökkeş serisini okuyan çocuklar bu ifadeler aracılığıyla farklı yörelere ait ağızları tanıyacak ve kültürel farkındalığa ulaşacaklardır.

Bir toplumun kültürünün ve yaşayış biçiminin yansıması olan ilişki sözlerin, dil öğretiminde önemli bir yeri vardır. Çocukların insan ilişkilerinde kullanacakları ilişki sözleri söz varlığına eklemesi dil gelişimlerine katkı sağlayacaktır (Sis ve Gökçe, 2009). Ökkeş serisinde ilişki sözler çeşitlilik göstermektedir. Ökkeş serisindeki ilişki sözler, toplam söz varlığının %1,83'ünü oluşturmaktadır. Serideki ilişki sözler incelendiğinde, insan ilişkilerinde neredeyse her durum ve olay için kullanılan bir örnek yer aldığı görülmektedir.

Yansıma sözcükler, kitaptaki anlatıma renklilik ve canlılık katarak çocukların kitaba yönelik ilgilerini olumlu yönden etkiler; anlatımı daha görsel ve işitsel hâle getirerek çocukların kitapla bütünleşmesini sağlar (Turan, 2021). Ökkeş serisinde kullanılan yansıma sözcükleri, farklı söz varlığının %0,69'unu oluşturmaktadır. Ökkeş serisi, yazarın dili kullanma şekli ve olay örgüsünün çoğunlukla doğal çevrede geçmesinden dolayı yansıma sözcükleri açısından çeşitlilik göstermektedir.

Edebî metinlerde kullanılan ünlemler, duyguların okuyucuya daha iyi aktarılmasını sağlar. Özellikle çocuk kitaplarında kullanılan ünlemler, çocukların kitapta yaşanan duygu yoğunluğunu daha iyi hissetmelerini sağlar (Gedizli, 2015). Ökkeş serisinde yer alan ünlemler, farklı söz varlığının %0,95'ini oluşturmaktadır. Yazarın günlük konuşma dilini fazlaca kullanması ve serinin başkahramanı olan Ökkeş'in karşılaştığı durumlar karşısında kendince tepkiler vermesi, Ökkeş serisindeki ünlemlerin çeşitli olmasını sağlamıştır.

Atasözleri, bir milletin asırlar sonucunda sahip olduğu deneyim ve bilgileri içinde barındıran söz varlığı unsurlarıdır. Bireylerin erken yaşlarda atasözleriyle tanıştırılması, atasözlerinin gelecek nesillere aktarılması konusunda önem arz etmektedir. Çocukların okudukları edebî eserlerde atasözleriyle karşılaşması dilsel ve kültürel anlamda gelişmelerini sağlayacaktır (Aytan, 2016). Ökkeş serisinde sadece 2 farklı atasözü kullanılmıştır. Bu nedenle, Ökkeş serisi atasözü kullanımı ve çeşitliliği açısından yeterli düzeyde değildir. Metinler ve ders kitapları üzerinde atasözleri ile ilgili yapılan incelemelerde benzer sonuçlar görülmektedir. Sancı Uzun ve Furtun'un (2017) Rize ilinde ilkökul düzeyinde okutulan ders kitapları ile ilgili yaptıkları araştırma sonuçlarına göre dört sınıf düzeyinde okutulan kitapların tümünde toplam 6 atasözü bulunmaktadır. Gökçe'ye (2008) göre çocuk kitaplarında atasözlerinden fazla yararlanılmamasının nedeni atasözlerinin taşıdığı mecaz anlam yapısının çocukların algı ve kavrama düzeyine hitap edememesidir. Atasözlerini yapısal ve anlamsal özelliklerinden dolayı metinlerde sık sık kullanmak mümkün olmamaktadır. Ökkeş serisinde de fazla atasözü bulunmaması bu açıdan beklenen bir sonuçtur.

4.2. Ökkeş Serisinin Söz Varlığının Çocuk Edebiyatı Alanında Yazılmış Diğer Kitapların Söz Varlıkları Açısından Değerlendirilmesi

Baş (2006) 368 kitaptan derlediği kelime, deyim ve ikileme havuzunu her kitabın başından, sonundan, ortasından sayfalar seçerek oluşturmuştur. Baş'ın (2006) derlemiş olduğu bu söz

varlığı havuzuyla Ökkeş serisinin söz varlığını sayısal olarak karşılaştırmak genel anlamda bilgiler verebilir. Yine de, Ökkeş serisinin söz varlığının sadece nicelik olarak değil nitelik olarak da değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bulgular kısmında Ökkeş serisinin söz varlığı, Baş'ın (2006) 368 çocuk edebiyatı kitabından derlediği söz varlığı havuzu ile karşılaştırılmıştır. Ökkeş serisindeki farklı kelime yüzdeliğinin Baş'ın (2006) çalışmasındaki ortalama farklı kelime yüzdeliğinden düşük olduğu gözlemlenmiştir. Ökkeş serisindeki farklı kelime yüzdeliğinin daha düşük olmasında çok sık tekrar eden bazı kelimeler etkili olmuştur. Ökkeş serisinde en fazla kullanılan kelimenin 4659 sıklıkla ve Baş'ın (2006) çalışmasında en fazla kullanılan kelimenin 1938 sıklıkla yer aldığı düşünülürse; iki çalışmadaki farklı kelime yüzdeleri arasındaki farkın doğal olmadığı söylenebilir. Ökkeş serisinin söz varlığı verilerinin karşılaştırılabileceği başka bir çalışma Gökçe'nin (2008) Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Öykülerinde Değer Eğitimi Ve Öykülerin Türkçeye Katkısı adlı çalışmasıdır. Gökçe (2008) bu çalışmasında Gülten Dayıoğlu'nun 12 öykü kitabında yer alan toplam 67 öyküsünü değerler eğitimi ve söz varlığı açısından incelemiştir. Gökçe (2008) çalışmasında, incelediği 67 çocuk öyküsünde toplam kelime sayısını 51814, farklı kelime sayısını 5073 olarak tespit etmiştir. Buradan hareketle Gökçe'nin (2008) söz varlığını incelediği 67 çocuk öyküsünün kelime kullanım oranının 10,21 ve farklı kelime yüzdeliğinin ise %9,79 olduğu sonucu çıkmaktadır. Ökkeş serisindeki kelime kullanım oranı 20,20 ve farklı kelime yüzdeliği %4,95 olarak ortaya çıkmaktadır. Gökçe'ye (2008) göre yazarların eserlerinde aynı kelimeyi belli aralıklarla tekrarlaması olağan bir durumdur. Bu durum yazarların tekrarlama yoluyla kelimenin çocuklar tarafından pekiştirilmesini sağlamış olacaktır.

Bir kitabın kelime haznesini sadece kullanım oranı ve farklı kelime yüzdeliği ile değerlendirmek yanlış olacaktır. Ökkeş serisinin söz varlığı değerlendirilirken sadece niceliğe göre değil niteliğe göre de hareket edilmesi gerekmektedir. Ökkeş serisini oluşturan her kitap farklı konuları ele aldığı için kitaplardaki kelimeler de çeşitlilik göstermiştir. Kitap serisinin başkahramanı olan Ökkeş'in lunaparkta, kurt avında, kapıcılıkta, bahçede, denizde, otoparkta, ormanda, köy meydanında yaşadığı maceralar farklı kelimelerle ve ifadelerle dile getirilmiştir. Bu bakımdan, Ökkeş serisinin kelime çeşitliliği konusunda yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

Ökkeş serisindeki deyim kullanım oranı 2,68 ve farklı deyim yüzdeliği %37,32 olarak ortaya çıkmaktadır. Bu oranlar Gökçe'nin (2008) çalışmasıyla (deyim kullanım oranı 2,08 ve farklı deyim yüzdeliği ise %47,90) benzeşmektedir. Ancak Ökkeş serisindeki farklı deyim yüzdeliğinin, Baş'ın (2006) çalışmasındaki farklı deyim yüzdeliğinden az da olsa düşük olduğu gözlenmiştir. Bu farkın oluşmasındaki neden, tıpkı kelimelerde olduğu gibi yazarın bazı deyimleri fazla kullanmış olmasıdır. Bulgular kısmında yer alan deyimler teker teker incelendiğinde, Ökkeş serisindeki deyimlerin hem nicelik hem de nitelik bakımından çocuk edebiyatı alanında yazılmış diğer kitapların seviyesinde olduğu söylenebilir.

Ökkeş serisindeki farklı ikileme yüzdeliğinin Baş'ın (2006) çalışmasındaki farklı ikileme yüzdeliğinden az da olsa düşük olduğu gözlemlenmiştir. Gökçe'nin (2008) incelediği 67 çocuk öyküsünde ikileme kullanım oranı 2,12 ve farklı ikileme yüzdeliği %47,08'dir. Ökkeş serisindeki ikileme kullanım oranı 3,01 ve farklı ikileme yüzdeliği %33,19'dur. Ökkeş serisinin ikileme kullanımı ve çeşitliliği açısından çocuk edebiyatı alanında yazılmış diğer kitapların seviyesinde olduğu söylenebilir.

Ökkeş serisinde tespit edilen yansıma kelime, ilişki söz, atasözü verileri diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında da benzer sonuçlara ulaşılmakta; İzgü'nün çocuk romanı serisinin söz varlığı unsurları açısından yeterli düzeyde örneğe sahip olduğu görülmektedir.

4.3. Ökkeş Serisinin, Talim ve Terbiye Kurulu Türkçe Öğretim Programı'nda Yer Alan Söz Varlığı Kazanımlarına Göre Değerlendirilmesi

Ökkeş serisinin ilkökul düzeyi Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (MEB, 2022) yer alan söz varlığı kazanımlarını karşılayacak düzeyde eş anlamlı, zıt anlamlı ve eş sesli kelimeler barındırmaktadır.

Ökkeş serisi, yazarın dil ve anlatım biçiminden kaynaklı çok sayıda mecaz anlamlı ifadeye sahiptir. Serinin başkahramanı olan Ökkeş, kitaplarda farklı iş kolları ve uğraşlarla meşgul olmaktadır. Ökkeş serisinde bu iş kollarına ve uğraşılara yönelik çok sayıda terim anlamlı ifade bulunmaktadır. Bu nedenlerden dolayı; Ökkeş serisinin Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (MEB, 2022) yer alan gerçek, mecaz ve terim anlamlı ifadelerle ilgili kazanımı karşıladığı söylenebilir.

Veriler ışığında Ökkeş serisinin deyim kullanımı ve çeşitliliği bakımından Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (MEB, 2022) yer alan ilgili kazanımı karşılamaktadır. Ökkeş serisinin atasözü kullanımı açısından yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir ve Türkçe dersinde yer alan ilgili kazanımı karşılamamaktadır.

İlerde yapılacak olan söz varlığı çalışmaları ve çocuk edebiyatı alanında yazılacak eserler için şu önerilerde bulunulabilir:

Söz varlığı çalışmalarında elde edilen nicel veriler, kitapların söz varlığı ile ilgili bilgiler verse de yazarın söz varlığından nitelik olarak nasıl yararlandığını ortaya koymak da önem taşımaktadır. Söz varlığı çalışmalarının bir amacı da yazarın hangi dil ve anlatım biçimini tercih ettiğinin tespiti olmalıdır.

Çocuk edebiyatı alanında kaleme alınacak eserlerde çocukların yaş ve gelişim düzeyine uygun ifadeler yer verilmelidir. Kitaplarda; çocukların günlük konuşma dilinde sık karşılaşmadıkları, nitelikli söz varlıklarından belli oranda yararlanılması çocukların iletişimde kendilerini ifade etme becerilerini geliştirecektir.

Türkçenin söz varlığının gelecek nesillere aktarılması için çocuk edebiyatı alanında kaleme alınmış eserlerde dilimize sonradan girmiş yabancı kelimeler kullanılmamalıdır. Çocuk

kitaplarının içeriğinde, çocukların anlamını bilemeyeceği kelimeleri açıklayacak sözlüklere yer verilebilir.

Çocuk kitaplarının Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (MEB, 2022) yer alan söz varlığı kazanımlarını karşılama düzeyleri incelenerek eğiticilerin kullanımına sunulmalıdır. Böylece edebî değer taşıyan nitelikli eserlerin eğitsel amaçla kullanımı kolaylaştırılabilir, çocukların okul dışında da kendilerini dilsel açıdan geliştirmeleri sağlanabilir.

Çocuk edebiyatı ürünlerinden olan Ökkeş serisi çocukların okuması için öğretmen ve velilere önerilebilir.

Yazar Katkı Oranları

Birinci yazar çalışmanın planlanması ve alan yazın taraması sürecini gerçekleştirmiştir. Tüm yazarlar veri toplama sürecine katkı sağlamıştır. Birinci yazar istatistiksel analizleri gerçekleştirmiştir. Tüm yazarlar makalenin yazımına katkı sağlamış ve çalışmanın son hâlini okumuş ve onaylamıştır.

Çıkar Çatışma Beyanı

Yazarlar çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedir.

Etik Kurul İzin Bilgisi

"Ökkeş" Çocuk Romanı Serisinin Söz Varlığı ve Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi" başlıklı çalışma doküman analizi ile gerçekleştirildiği için etik kurul onay belgesine ihtiyaç yoktur.

Kaynakça

- Akın Aydın, D. (2021). *Melek Özlem Sezer'e ait masal kitaplarının söz varlığı ve içerdiği iletiler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İbrahim Çeçen Üniversitesi.
- Aksan, D. (2004). *Türkçenin sözcük varlığı* (3. Baskı). Engin Yayınevi.
- Aksoy, A. Ö. (1984). *Deyimler sözlüğü 2* (4. Baskı). Türk Dil Kurumu Basımevi.
- Akyalçın, N. (2007). *Türkçe ikilemeler sözlüğü: tanıklı* (1. Baskı). Anı Yayıncılık.
- Altheide, D. L., & Schneider, B. (1996). Process of qualitative document analysis. *Qualitative Media Analysis*, 2, 39-74.
- Anaz, Z. (2018). *Mavisel Yener'in çocuk edebiyatı yapıtlarının dil özellikleri, söz varlığı, anlatım teknikleri ve dil yapı özellikleri bakımından incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Mustafa Kemal Üniversitesi.
- Aydın, İ., Öksüz, Ö., & Çelebi, A. (2021). Çocuk kitaplarında yansıma, ikileme ve pekiştirme sözcük görünümleri. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(3), 923-945. <https://doi.org/10.47525/ulasbid.939363>
- Aytan, T. (2016). Türk çocuk edebiyatı üzerine bir söz varlığı çalışması: atasözleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 45(210), 425-445.
- Barutçu, T., & Açıık, F. (2018). Çocuk edebiyatı ürünlerinde yer alan deyimlerin kültür aktarımındaki rolü ve Türkçe ders kitaplarındaki deyimlerle örtüşme düzeyi. *Bilig*, (86), 183-209.
- Baş, B. (2006). *1985-2005 yılları arasında çocuk edebiyatı sahasında yazılmış tahkiyeli metinlerin söz varlığı üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Baş, B. (2010). Söz varlığının oluşumu ve gelişiminde çocuk edebiyatının rolü. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 137-159.
- Çetin, M. A. (2015). *Emine İşımsu romanları üzerine bir inceleme (1980-2013)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Çılgın Sınar, A. (2007). *Çocuk edebiyatı*. Morpa Kültür Yayınları.
- Gedizli, M. (2015). Türkçede ünlemler ve temel işlevi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(36), 126-134. <http://doi.org/10.17719/jisr.2015369494>
- Genç, G. E. (2019). *1960 kuşağı yazarlarından Muzaffer İzgü'nün öykülerinde mizah* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Gökçe, B. (2008). *Gülten Dayıoğlu'nun çocuk öykülerinde değer eğitimi ve öykülerin Türkçeye katkısı* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Günay, D. (2013). *Dil ve iletişim*. Papatya Yay.
- Kaplan, K. (2017). Muzaffer İzgü'nün kitaplarındaki söz sanatlarının metni anlama ve anlatmadaki yeri. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, 2(2), 58-69.
- Karatay, H. (2007). Kelime öğretimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 141-153.

- Kılıç, B. S., & Yılmaz, O. (2018). Fakir Baykurt'un masallarında değer eğitimi ve masalların Türkçe eğitimine katkısı. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(2), 1104-1125. <http://dx.doi.org/10.7884/teke.4155>
- Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi grameri: (Şekil Bilgisi)* (3. Baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2022). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı*. Ankara.
- Pekaslan Özdaş, S. (2018). Muzaffer İzgü'nün Ökkeş adlı roman serisinin değerler eğitimi ile şekil ve içerik özellikleri açısından incelenmesi. *AKRA Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 6(15), 193-228. <https://doi.org/10.31126/akrajournal.412751>
- Sancı Uzun, D., & Furtun, S. (2017). İlkokul Türkçe ders kitaplarının atasözleri açısından değerlendirilmesi ve etkinlik önerileri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (63), 665-684.
- Turan, D. (2021). Çocuk yazını çevirisinde ses yansımaları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 61(2), 1222-1245. <http://doi.org/10.33171/dtcfjournal.2021.61.2.25>
- Türk Dil Kurumu (t.y.). *Güncel Türkçe Sözlük*. 10 Mart 2022 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Yardelen, D. (2019). *Ceyhan Atuf Kansu'nun "balım kız dalım oğul" adlı eserinin söz varlığı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kafkas Üniversitesi.
- Yıldırım Bilgen, D., & Nurlu, M. (2017). Çocuk edebiyatı alanındaki eserlerin temel söz varlığına ilişkin karşılaştırmalı bir inceleme. *Turkish Studies*, 12(4), 585-602. <https://doi.org/10.7827/turkishstudies.11322>
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112), 7-17.

Extended Summary

1. Introduction

Children's books are materials that enhance children's sensitivity to their native language, enrich their vocabulary, and enable them to use language in the best possible way. Therefore, the extent to which children's books reflect the cultural structure of society, their use of the nuanced structure of the language, and their vocabulary level become increasingly important (Yıldırım Bilgen & Nurlu, 2017). Studies carried out on the vocabulary of children's literature play a very important role since they help educators and parents in selecting appropriate books for children by revealing the vocabulary level of these books. The present study focuses on the significance of children's books in vocabulary development. To this end, the vocabulary level of Muzaffer İzgü's children's book series "Ökkeş" and its alignment with the vocabulary gains in the Turkish Language Curriculum have been investigated.

The present study aims to determine the level of Muzaffer İzgü's "Ökkeş" series in terms of enhancing children's vocabulary. For this purpose, the following research questions were addressed:

1. What vocabulary elements are present in Muzaffer İzgü's "Ökkeş" series?
2. What is the level of diverse vocabulary use in Muzaffer İzgü's "Ökkeş" series?
3. How does the vocabulary in Muzaffer İzgü's "Ökkeş" series compare to other children's literature?
4. How well does the vocabulary in Muzaffer İzgü's "Ökkeş" series meet the vocabulary gains in the Turkish Language Curriculum (MEB, 2022)?

2. Method

The present study uses the document analysis method, a qualitative research approach. Various researchers have addressed the document analysis process in different ways. Altheide's (1996) document analysis method was utilized to uncover and analyze the data.

The material for this study consists of the ten-book series "Ökkeş" by Muzaffer İzgü. The original edition published by Özyürek Publishing in 2019 was used.

The "Ökkeş" series was procured and digitized. Vocabulary elements such as words, proper names, idioms, proverbs, reduplications, onomatopoeic words, relational words, regional expressions, interjections, and other vocabulary elements were identified as primary analysis areas. The Simple Concordance Program 4.07 (www.textworld.com/scp) software was used to classify the coded data from the text file according to the analysis areas.

To compare the vocabulary of the "Ökkeş" series with other children's books, Baş's (2006) vocabulary pool, which was derived from 368 children's books, was used. In the final stage, the vocabulary of the "Ökkeş" series was evaluated and interpreted in terms of the vocabulary gains in the Turkish Language Curriculum.

3. Findings, Discussion and Results

The “Ökkeş” series contains some expressions not commonly found in children’s books, such as “mahsus,” “nitekim,” “ne denli,” “boyuna,” “alabildiğine,” “ivedi,” “el (yabancı),” “muştı,” and “yitir-”. Moreover, regional and colloquial expressions are present in the series. The use of regional expressions, without overuse, can help children recognize different pronunciations in their native language and become aware of cultural diversity.

The words in the “Ökkeş” series are categorized into two main groups: nouns and verbs. Nouns are further divided into concept nouns and noun-based words. Concept nouns make up 49.3% of the different words and 36.3% of the different vocabulary. The series contains many words related to concepts children encounter in daily life. Noun-based words exhibited considerable diversity, constituting 18.9% of the different words and 13.9% of the different vocabulary. Verbs make up 31.7% of the different words and 23.4% of the different vocabulary. The idioms used in the “Ökkeş” series are diverse, constituting 10.62% of the different vocabulary. The series contains idioms children can use in almost any situation, helping them express themselves more comfortably. Reduplications in the “Ökkeş” series are formed with identical, synonymous, near-synonymous, antonymous, meaningful-meaningful, and meaningful-meaningless words, constituting 5.51% of the vocabulary diversity. These reduplications can enhance children’s expressive abilities. Proper nouns make up 3.43% of the vocabulary diversity elements. Regional expressions constitute 2.96% of the vocabulary diversity. While Çılgın (2007) suggests that excessive use of regional expressions can negatively affect children’s comprehension and aesthetic feelings towards the language, the children who read the “Ökkeş” series will recognize dialects from different regions and achieve cultural awareness. Relational words make up 1.83% of the total vocabulary. The relational words in the series cover examples for nearly every situation and event in human relationships. Onomatopoeic words constitute 0.69% of the different vocabulary. Interjections make up 0.95% of the different vocabulary. The author’s extensive use of everyday speech and the protagonist Ökkeş’s unique reactions to situations contribute to the variety of interjections. The “Ökkeş” series contains only two different proverbs, indicating insufficient use and variety of proverbs.

In the results section, the vocabulary of the “Ökkeş” series was compared to the one compiled by Baş (2006) from 368 children’s literature books. It was observed that the percentage of different words in the “Ökkeş” series was lower than the mean percentage of different words in Baş’s (2006) study. Evaluating a book’s vocabulary only by usage rate and percentage of different words would be incorrect. The vocabulary of the “Ökkeş” series should be evaluated not only quantitatively but also qualitatively. Each book in the series addresses different topics, resulting in a diverse vocabulary. The protagonist Ökkeş’s adventures in different settings such as the amusement park, wolf hunt, janitorship, garden, sea, parking lot, forest, and village square are expressed with different words and phrases. Thus, the “Ökkeş” series is considered sufficient in terms of vocabulary diversity.

The "Ökkeş" series contains synonymous, antonymous, homonymous, and metaphorical words that meet the vocabulary gains in the primary school Turkish Language Curriculum (MEB, 2022). Considering the results achieved, the "Ökkeş" children's novel series can be recommended to educators and parents as a suitable option for children's reading.

